

MUSIKK MAGASINET

A photograph of two women walking on a beach. The woman on the left is wearing a black jacket and a light-colored scarf, looking towards the right. The woman on the right is wearing a black jacket and a black scarf, looking towards the camera. The background shows a beach, water, and a cloudy sky.

Albumaktuelle på ECM: Hardangermusikerne
Benedicte Maurseth og Åsne Valland Nordli

Over toner

Røtter OG nåtid: Den moderne kunstmusikken har ikke monopol på «samtid

Samtidstra

Vi må huske hvor gode lytteopplevelsene kan være, sier Benedicte Maurseth og Åsne Valland Nordli – ute med et album der lydproduksjonen er forseggjort.

INTERVJU

Av Arvid Skancke-Knutson (tekst) og Anniken C. Mohr (foto)

I 2011 samarbeidet hardingfelespiller Benedicte Maurseth og kveder Åsne Valland Nordli rundt musikken til forestillingen «Nå – Hans Børli med kvinnehånd» med Anne Marit Jacobsen. Dermed var frøene til det ferske albumet «Over Tones» sådd.

– Vi fant ut at vi hadde en felles estetikk, og på en togtur fra Oslo til Bergen ble vi enige om at vi burde lage ny musikk sammen. Så vi begynte å improvisere, fant fram til materiale vi var fornøyde med, og tok en tur i studioet til Audun Strype i Oslo. Vi likte resultatet godt, og bestemte oss for å sende innspillingerne som en demo til ECM, sammen med en anbefaling fra felespiller/komponist Nils Økland.

Det tok ikke lang tid før ECM svarte på e-post, med beskjed om at de ønsket å gi ut opptakene akkurat som de forelå.

– Det ble en stor overraskelse for oss. Riktignok hadde vi vært godt forberedt, men vi brukte bare én dag i studio. Vi spurte derfor om vi skulle spille inn mer materiale, og sende over. ECM svarte at det ikke var nødvendig: De likte musikken akkurat som den var.

– *Strir ikke det litt mot bildet av ECM som et veldig perfeksjonistisk plateselskap?*

– Jo, kanskje. Men vi fikk nok til noe helt spesielt i studio, nettopp fordi vi tenkte at vi skulle gjøre dette flere ganger. Noen ganger binder man seg litt under innspillinger, slik at viljen stenger for flyten. Nå var vi helt avslappet, samtidig som vi hadde blitt godt kjent med hverandre som musikere og mennesker.

Minimalistisk og meditativt

Måten vokalen og felespillet går opp i en enhet. For undertegnede er det noe av det aller fineste med «Over Tones». De to opphavskvinnene forteller da også at det var noe de ønsket å få fram, gjennom bruk av klangfarger og overtoner.

FAKTA

Maurseth/Valland Nordli:

■ Åsne Valland Nordli (født 1975) er fra Norheimsund i Hardanger, og debuterte med den religiøse folkemusikkplaten «Den ljose dagen» i 1994. Hun har medvirket på en rekke utgivelser og forestillinger.

■ Benedicte Maurseth (født 1983) er fra Eidfjord i Hardanger. Hun ga i 2006 ut albumet «Rosa i botnen» med Knut Hamre, Nils Økland, Sigbjørn Apeland og Håkon Mørch Stene, og debuterte som soloartist med «Alde» i 2010.

■ De gir nå ut «Over Tones» på ECM – det tyske selskapet regnes som et av verdens ledende selskaper innen jazz og improvisert musikk.

– Samtidig er innspillingene en blanding av fri improvisasjon, nykomponert musikk og tradisjonsmusikk. Vi ville at dette skulle være nakent, rent og direkte. Det var viktig for oss at dette ikke ble for innpakket, men at vi kunne holde musikken på et minimalistisk og nesten meditativt nivå, sier Nordli.

– Samtidig er det en råskap i rameslåttene, som sørger for at platen heller ikke blir én lang bønn, legger Maurseth til, og håper at folk vil ta seg tid til å lytte på «Over Tones» som en helhet. Og gjerne gjøre det på anlegg som yter den forseggjorte lydproduksjonen rettferdighet.

– I dag er det jo gjerne slik at folk hører på musikk via strømmetjenester, og ofte litt i bakgrunnen. Da synes jeg man burde prøve å sette seg inn i hvor mye informasjon man egentlig går glipp av. Mange er i ferd med å glemme hvor gode lytteopplevelsene egentlig kan være.

Flere hundre år gammel grunn

Hoveddelen av de elleve stykkene på «Over Tones» er ordløse, der også vokalen blir en del av en instrumentell helhet. Men Valland Nordli og Maurseth gjør dessuten to religiøse folketoner her, etter tradisjoner fra den store folkesangeren Ragnar Vigdal i Luster i Sogn og Fjordane. Vigdal jobbet blant annet som smed og lastebilsjåfør, og spilte i løpet av et langt liv inn en rekke sanger for

ENDELIG FRAMME: Benedicte Maurseth og Åsne Valland Nordli spilte inn «Over Tones» i mai 2011 –

Folkemusikkhalvtimen i NRK.

– Jeg har jo vokst opp med disse salmene, forteller Åsne Valland Nordli, som selv har hatt læremestre som Sondre Bratland, Steffen Eide og Magrete Opheim.

– Det er en vakker ornamentikk i mange av sangene til Vigdal. Det er noe veldig sugerende over dem, som heller ikke trenger så mye tonefølge.

Benedicte Maurseth peker på lange tradisjoner i Hardanger, med klostre og munkers siden 1200-tallet.

– Det kan nok være at melodierne her er eldre enn tekstene. Samtidig er dette uansett ikke så tidsriktig musikk, men toner som bygger videre på flere hundre år gammel grunn. Tradisjonsmusikken skinner nok gjennom i alt vi gjør, selv når vi lager materialet fra bunnen av.

– *Albumet ble spilt inn for nesten tre år siden. Det må da føles som en ganske lang ventetid, når man vet at man sitter på så godt materiale?*

– Det har vært litt nervepirrende,

ja. Men det er nå en gang en lang kø av utgivelser som skal ut på ECM, der enkelte plater kan bli liggende i opp til fem år. Det føles i hvert fall bra å ta opp igjen tråden nå, og kanskje også utvikle prosjektet litt mer. Stoffet har modnet veldig godt. Samtidig har vi kunnet gjøre dette helt uten føringer, og med gode tilbakemeldinger hele veien.

Musikk i samtiden

Om man skal sammenlikne «Over Tones» med tidligere utgivelser, er det ikke så unaturlig å tenke på noen av de mest banebrytende platene til Nils Økland – eller for den saks skyld Anne Hyttas nylig utgitte «Draum-syn». Musikken til Maurseth og Valland Nordli bygger åpenbart på tradisjonsmateriale, og har samtidig noe tidløst over seg. Og på mange nivåer nærmer den seg vel også den improviserte kunstmusikken?

– Jeg tror forsøket på å monopolisere uttrykket «samtidsmusikk» er noe den moderne kunstmusikken

smusikk», sier folkemusikerne Benedicte Maurseth og Åsne Valland Nordli.

Hardingfeletradisjonen

og nå lanseres albumet av anerkjente ECM.

virkelig angret på. All musikk må ha røtter og en historie. Vi er da også samtidsmusikere, selv om vi er bevisste på det historiske spennet vi befinner oss i, sier Maurseth.

Hun peker ellers på poesien som

en inspirasjonskilde.

– Et veldig godt eksempel er Jon Fosse, som jeg har jobbet sammen med flere ganger. Han er moderne, helt klart, og skriver gjentakende, små setninger som spinner og

spinner. Det er mye folkemusikk i det. Og så ytrer han seg vel mest i møll, akkurat som oss.

Både Åsne Valland Nordli og Benedicte Maurseth er relativt unge folkemusikere, men har alt gitt ut en rekke plater, og har i hovedsak levd av musikken i flere år. Hvordan synes de Norge legger til rette for de som forvalter en så viktig del av kulturarven?

– Det har vel aldri vært bedre å leve som folkemusiker her hjemme. Det er veldig mange som holder på, med et jevnt over høyt nivå. Vi er et rikt land med en sterk kulturpolitikk, der de fleste ser verdien ved å ta vare på arven vår.

Men noe kan alltid bli bedre. Og Benedicte Maurseth mener at den solistiske siden av folkemusikken er under større press enn før.

– I dag virker det som om en del er redde for å slippe til musikere som kommer alene med fela. Før femti-seksti år siden hadde solo-spelemennene mye større plass. I dag skal det gjerne være band, eller kuraterte konstellasjoner. Det synes jeg er synd, fordi folk fort går glipp av folkemusikken i dens mest reinskårne form. Her bør arrangørene, og ikke minst de store festivalene, hjelpe til.

Det nasjonale som noe kinkig Maurseth mener at redselen for solo-hardingfele på en måte er en redsel for alvor.

– Vi må våge å stole på at folkemusikken har en egenverdi, og at den ikke alltid må pakkes så veldig inn. Vi trenger ikke å vanne ting så mye ut, eller ivre for å være såkalt tilpassningsdyktige.

– Og det er kanskje en spesielt viktig debatt å dra opp i jubileumsåret 2014?

– Jeg treffer i hvert fall nokså ofte

norske musikere som har mye bedre kjennskap til bluegrass eller musikk fra Appalachene enn vår egen historie. Da skjønner man at det fremdeles gjenstår et stykke arbeid. Men selvfølgelig kan det nasjonale aspektet ved folkemusikken også være litt kinkig, sier hun.

– Da Norge skulle bygge sin egen identitet, ble hverdagsklær fra Hardanger plutselig nasjonaldrakter. Folkemusikken i Norge hadde antakelig sin største blomstringstid på 1920- og 30-tallet, men i årene etter krigen var det en del som følte ubehag ved alt som kunne tolkes som nasjonalistisk. Det innebar etter hvert også en fare for at verdifulle tradisjoner kunne gå tapt. En utøver som Knut Hamre måtte på 1960-tallet

” Vi må våge å stole på at folkemusikken har en egenverdi, og at den ikke alltid må pakkes så veldig inn.

bokstavelig talt kaste seg på sykkel, og oppsøke spelemenn som Anders Kjerland før repertoaret ble borte.

– Apropos overleveringer av tradisjonen: Du er selv snart klar med boka «Å vera ingenting – Samtaler med spelemannen Knut Hamre» ...?

– Ja, det er en bok om forholdet mellom mester og elev, som kanskje er spesielt viktig innen folkemusikken. Det kan være utfordrende, men også veldig rikt. Jeg prøver å belyse dette gjennom samtaler, der vi snakker om kunst, om sceneskredd og pedagogiske metoder. Jeg har hatt Knut som lærer i 24 år nå, så det blir også en bok om livet.

musikk@klassekampen.no

ATOMIC SOUL presenterer:

Steve Hackett

Genesis Extended 2014 World Tour

SENTRUM SCENE " 1. MAI

Billettservice • 815 33 133 • Narvesen • 7-Eleven